

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 2/2014(2))

**ΠΑΡΑΠΟΝΟ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΜΕΓΑ»**

Ημερομηνία Απόφασης: 2 Απριλίου, 2014

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Χρυσουγής Αργυρού, Τίτου Κολότα και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει κατόπιν παραπόνου/καταγγελίας τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του άρθρου **29(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των κανονισμών **21(5)**, **22(1)** και **22(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει τα εξής:

29.-(2) *Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές.*

Οι πιο πάνω κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

22.-(1) *Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-*

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- i. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·
- ii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·
- iii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·
- iv. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών·
- v. (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

22(2) Τα προγράμματα που υπάγονται στην κατηγορία (15) και (18), μπορούν να προβάλλονται μόνο εκτός της οικογενειακής ζώνης.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομηνίας 7.2.2014, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτός στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται στα πιο κάτω υποστοιχεία:

1. Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00**, εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, κατά την διάρκεια επεισοδίου του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**», που έφερε σήμανση (12), μεταδόθηκαν σκηνές, οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να εξασφαλιστεί με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης ή με άλλα τεχνικής φύσης μέτρα ότι οι ανήλικοι δεν είδαν την εν λόγω εκπομπή, κατά παράβαση του άρθρου **29(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013.

Συγκεκριμένα, προβλήθηκε σκηνή κατά τη διάρκεια της οποίας νεαρή κοπέλα ξαπλώνει στο κρεβάτι της. Στο χώρο εισέρχεται άνδρας ο οποίος με βίαιο τρόπο της κλείνει το στόμα και προσπαθεί να την πνίξει αρπάζοντας την από το λαιμό. Η κοπέλα προσπαθεί να ξεφύγει χωρίς επιτυχία. Ο άνδρας ακούγεται να λέει:

- *Ενόμισες ότι με σκότωσες α; Εν να σε σκοτώσω εγώ, τζιαι εν θα μάθει κανένας τίποτε.*

Η κοπέλα φωνάζει «*Άφησέ με*», ενώ ο άνδρας συνεχίζει να της σφίγγει το λαιμό. Ακολούθως η κοπέλα ξυπνά τρομοκρατημένη από το πολύ ζωντανό της όνειρο.

Ακολουθεί σκηνή, όπου άνδρας μαζί με νεαρή γυναίκα κατά τη διάρκεια της νύχτας, οδηγούν το αυτοκίνητο τους σε απόμερη περιοχή για να εντοπίσουν το πτώμα ενός άνδρα τον οποίο η νεαρή φέρεται να σκότωσε την προηγούμενο βράδυ, ισχυριζόμενη ότι της επιτέθηκε σεξουαλικά. Το ζευγάρι εντοπίζει τον νεκρό άνδρα στο αυτοκίνητό του στη θέση του οδηγού. Ακολουθεί ο πιο κάτω διάλογος:

Άνδρας: *Είναι νεκρός! Έχει περάσει μια μέρα και δεν τον βρήκε κανένας.*

Ήβη: *Τι κάνουμε τώρα;*

Άνδρας: *Ήβη μου είπες ότι έτρεξες γιατί σε κυνηγούσε και ότι έτρεξες για να σωθείς. Αυτός είναι μες τ' αμάξι!*

Ήβη: *Εγώ τον έβαλα. Ήθελα να φανεί ότι είναι ατύχημα.*

Άνδρας: *Τι λες ρε Ήβη; Τι λες ρε Ήβη τώρα;*

Ήβη: *Μήπως να πάρουμε την Αστυνομία;*

Άνδρας: *Να πάρουμε την Αστυνομία, τι; Κι'άμα βρούνε κανένα αποτύπωμα δικό σου μέσα, τι θα γίνει;*

Ήβη: *Τόσος κόσμος μπαινοβγαίνει σ'ένα ταξί.*

Άνδρας: *Ναι, αλλά δεν μπορούμε να το ρισκάρουμε, το καταλαβαίνεις αυτό;*

Ήβη: *Τι να κάνουμε;*

Άνδρας: *Λοιπόν, θα πρέπει να τον πάρουμε μαζί μας. Θα τον πάρουμε μαζί μας και μετά θα καθαρίσουμε το αμάξι απ'τα αποτυπώματα.*

Ακολουθεί επόμενη στη σκηνή, στην οποία παρουσιάζεται ο άνδρας και η νεαρή γυναίκα, να σέρνουν το πτώμα του νεκρού άνδρα, ο οποίος φέρει αίματα από τραύμα στο κεφάλι, μακριά από το αυτοκίνητο. Στη συνέχεια σκουπίζουν διάφορα σημεία του αυτοκινήτου, για να εξαφανίσουν τυχόν αποτυπώματα.

Ακολούθως, τα δύο άτομα παρουσιάζονται να ανοίγουν λάκκο με φτυάρια και να σέρνουν μέσα το πτώμα του άνδρα. Στη συνέχεια ρίχνουν από πάνω του χώμα για να τον θάψουν.

2. Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00** εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, μεταδόθηκε επεισόδιο του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**», το οποίο έφερε σήμανση (**12**), χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές ήταν ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν, κατά παράβαση του κανονισμού **21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00**, εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, κατά την διάρκεια επεισοδίου του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**», που έφερε σήμανση (**12**), μεταδόθηκαν σκηνές, ακατάλληλες για άτομα κάτω των 15 ετών, αλλά και ακατάλληλες για γενική παρακολούθηση. Πριν την έναρξη του εν λόγω επεισοδίου, ο οργανισμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση «το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για άτομα άνω των 12 ετών» ενώ παράλληλα δόθηκε η οπτική ένδειξη «**12**». Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε

δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, κατά παράβαση του κανονισμού **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00** εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, μεταδόθηκε επεισόδιο του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**» με σήμανση (12), που πρόκειται για πρόγραμμα που υπάγεται στην κατηγορία (15) και ως εκ τούτου δεν θα έπρεπε να μεταδοθεί εντός της οικογενειακής ζώνης, κατά παράβαση του κανονισμού **22(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός ανταποκρίθηκε στην πιο πάνω επιστολή της Αρχής με επιστολή του δικηγόρου του Κώστα Κατσαρού, ημερομ. 24.3.14. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών θέσεων του οργανισμού, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του ψηφιακού δίσκου με το σχετικό πρόγραμμα κρίνουμε ότι:

Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00**, εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, κατά την διάρκεια επεισοδίου του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**», που έφερε σήμανση (12), μεταδόθηκαν σκηνές, οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να εξασφαλιστεί με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης ή με άλλα τεχνικής φύσης μέτρα ότι οι ανήλικοι δεν είδαν την εν λόγω εκπομπή, κατά παράβαση του άρθρου **29(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00** εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, μεταδόθηκε επεισόδιο του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**», το οποίο έφερε σήμανση **(12)**, χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές ήταν ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν, κατά παράβαση του κανονισμού **21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00**, εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, κατά την διάρκεια επεισοδίου του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**», που έφερε σήμανση **(12)**, μεταδόθηκαν σκηνές, ακατάλληλες για άτομα κάτω των 15 ετών, αλλά και ακατάλληλες για γενική παρακολούθηση. Πριν την έναρξη του εν λόγω επεισοδίου, ο οργανισμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση «το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για άτομα άνω των 12 ετών» ενώ παράλληλα δόθηκε η οπτική ένδειξη «**12**». Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, κατά παράβαση του κανονισμού **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Στις **2.1.2014** μεταξύ των ωρών **21:15** και **22:00** εντός δηλ. της οικογενειακής ζώνης, μεταδόθηκε επεισόδιο του προγράμματος «**Όνειρο Ήταν**» με σήμανση **(12)**, που πρόκειται για πρόγραμμα που υπάγεται στην κατηγορία **(15)** και ως εκ τούτου δεν θα έπρεπε να μεταδοθεί εντός της οικογενειακής ζώνης, κατά παράβαση του κανονισμού **22(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Αναφορικά με την ημερομηνία μετάδοσης του επεισοδίου, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθούν τα πιο κάτω, έτσι ώστε τα γεγονότα να είναι πιο ξεκάθαρα:

Η ημερομηνία 2. 1. 14 κατά την οποία μεταδόθηκε το επίδικο επεισόδιο, ανήκει στις σχολικές αργίες (διακοπές Χριστουγέννων), σύμφωνα με τους περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολίων Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμούς.

Σύμφωνα με τον περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) «οικογενειακή ζώνη» σημαίνει τη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας προβάλλονται προγράμματα σε μη κωδικοποιημένη μορφή,

κατάλληλα και για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών. Η ζώνη αρχίζει στις 5.30 και λήγει στις 21.00 για τις νύκτες που ακολουθούνται από εργάσιμες μέρες και στις 22.00 για τις νύκτες που ακολουθούνται από τις μη εργάσιμες μέρες του Σαββάτου, της Κυριακής, των εορτών και των σχολικών αργιών, όπως αυτές καθορίζονται στους εκάστοτε ισχύοντες περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμούς.

Ως εκ τούτου, προκύπτει ότι το εν λόγω επεισόδιο προβλήθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης, αφού η έναρξή του έγινε μετά τις 21:00 το βράδυ .

Αναφορικά με την πιθανή παράβαση του άρθρου 29(2) του πιο πάνω Νόμου, ο οργανισμός ισχυρίζεται ότι τα πραγματικά περιστατικά, όπως αυτά εκτίθενται δεν μπορούν να ενταχθούν στο περιεχόμενο του κατά κανόνα δικαίου του πιο πάνω άρθρου, διότι δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι ορθές αρχές ερμηνείας και οι αρχές του διοικητικού δικαίου, ήτοι οι αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας, κρίνοντας μάλιστα τη θεώρηση της Αρχής αυστηρή, ατεκμηρίωτη και αδικαιολόγητη.

Η Αρχή απορρίπτει τον πιο πάνω ισχυρισμό του οργανισμού. Κατά πρώτο, υπενθυμίζει στον οργανισμό ότι το πιο πάνω άρθρο κάνει αναφορά στο ενδεχόμενο τέτοιες σκηνές να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων. Σε καμία περίπτωση δεν θεωρείται απόλυτο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του πιο πάνω άρθρου ότι παρόμοιας φύσεως σκηνές θα βλάψουν με τον οποιοδήποτε τρόπο τους ανήλικους. Κατά δεύτερο, το σχετικό άρθρο, προνοεί ότι τέτοιες σκηνές είναι ανεκτές αν εξασφαλίζεται με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές. Η φιλοσοφία λοιπόν που διέπει το σχετικό άρθρο, είναι ότι από τη στιγμή που υπάρχει το ενδεχόμενο κάποιες σκηνές να δημιουργήσουν την όποια αναστάτωση σε ανήλικα άτομα, τότε, θεμιτό είναι αυτές, να μεταδίδονται εκτός της οικογενειακής ζώνης, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται στο μεγαλύτερο βαθμό, ότι οι ανήλικοι προστατεύονται.

Επιπλέον, η αρχή της αναλογικότητας ορίζει ότι μεταξύ του συγκεκριμένου διοικητικού μέτρου και του επιδιωκόμενου σκοπού, πρέπει να υπάρχει εύλογη σχέση. Με βάση την αρχή της αναλογικότητας απαραίτητες προϋποθέσεις για τη λήψη ενός διοικητικού

μέτρου είναι η καταλληλότητα, δηλαδή το λαμβανόμενο μέτρο είναι το κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, η αναγκαιότητα δηλαδή να συνεπάγεται τα λιγότερα δυνατά μειονεκτήματα για τον ιδιώτη και η αναλογικότητα, τα μειονεκτήματα δηλαδή να μην υπερσκελίζουν τα πλεονεκτήματα. Έχοντας υπόψη ότι το **μέγιστο** διοικητικό πρόστιμο που έχει το δικαίωμα να επιβάλει η Αρχή, για κάθε μέρα παράβασης του πιο πάνω Νόμου και Κανονισμών από παγκύπριο τηλεοπτικό οργανισμό είναι 8.500 ευρώ και έχοντας υπόψη ότι η προστασία των ανηλίκων, αποτελεί πρωταρχικό μέλημα όλων μας (που στην προκειμένη περίπτωση ενδέχεται να μην απασχόλησε τον οργανισμό, εξού και εξετάζονται οι πιθανές παραβάσεις), είναι εύκολα διακριτό ότι πολύ σωστά έχουν ληφθεί υπόψη οι ορθές αρχές ερμηνείας και οι αρχές του διοικητικού δικαίου, ήτοι οι αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας.

Το γεγονός ότι, όπως ισχυρίζεται ο οργανισμός, η σειρά «Όνειρο Ήταν», τυγχάνει εντυπωσιακής αποδοχής από τους τηλεθεατές, δεν αποτελεί κριτήριο που ενδιαφέρει ή που λαμβάνει υπόψη η Αρχή ή που αφορά τον πιο πάνω Νόμο και Κανονισμούς. Το γεγονός πάλι ότι πρόκειται περί δραματοποιημένων σκηνών πλοκής, ενώ στην προκειμένη περίπτωση μια από τις επίδικες σκηνές πρόκειται για όνειρο, δεν αποτελεί ελαφρυντικό στοιχείο για το τι έχει δικαίωμα να μεταδίδει ένας οργανισμός εντός οικογενειακής ζώνης. Εξάλλου, σύμφωνα με το ερευνητικό πρόγραμμα *Βία και Εγκληματικότητα στο Τηλεοπτικό Πεδίο της Κύπρου και ο Ρόλος της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου* Σεπτέμβριος 2011 - Νοέμβριος 2013 (ΤΕ.ΠΑ.Κ. - Ερευνητικό Κέντρο CARDET), το μυθοπλαστικό περιεχόμενο στην κυπριακή τηλεόραση, περιέχει πολύ περισσότερη βία σε σχέση με το πραγματικό, με πενταπλάσιες σχεδόν μέσες τιμές (5.16 και 1.18 σκηνές ανά ώρα αντίστοιχα), γεγονός που αποδεικνύει κατά την άποψη της Αρχής, ότι η παρουσία της βίας στην τηλεόραση όχι μόνο δεν αντανακλά την πραγματικότητα, αλλά παρουσιάζει στα μάτια των ανηλίκων βία, η οποία διαστρεβλώνει τον κόσμο.

Εξάλλου, η Αρχή κάνει ιδιαίτερη μνεία στους ανήλικους τηλεθεατές γιατί δεν μπορούμε να παραβλέπουμε τις ιδιαιτερότητες των παιδιών. Αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ

πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν και συνήθως βρίσκονται σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους.

Επομένως, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όσα λαμβάνουν από τα Μέσα. Πρόκειται για την πιο ευπαθή κατηγορία όσον αφορά στις τηλεοπτικές απεικονίσεις. Κι αυτό, γιατί τα παιδιά πολύ συχνά αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσα από τις απεικονίσεις της τηλεόρασης.

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους. Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες. Η τηλεόραση είναι πιθανό να παρέχει μέσα για τη διαμόρφωση στάσεων και δράσεων των ανηλίκων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι πλείστες έρευνες που αφορούν τις επιδράσεις της τηλεόρασης στους ανηλίκους καταδεικνύει συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση και την επιθετική τους συμπεριφορά, θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία.

Η Αρχή τονίζει ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν, κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού.

Το αντικείμενο των επιδράσεων της τηλεόρασης στα παιδιά αποτέλεσε επίσης το θέμα διάφορων μεταερευνών. Συνοψίζοντας τις πιο πρόσφατες έρευνες για το θέμα των επιδράσεων της βίας από τα ΜΜΕ στα παιδιά, ο C.A. Anderson και οι συνεργάτες του (2003) κατέληξαν στα ακόλουθα συμπεράσματα: α) Η βία των ΜΜΕ μπορεί να έχει άμεσες επιδράσεις σε διάφορες μορφές βίαιης συμπεριφοράς. β) Ολοένα και περισσότερες έρευνες τεκμηριώνουν την επίδραση της βίας των ΜΜΕ ως προς την επιθετικότητα εκ μέρους θεατών (περιλαμβανομένης και της βίας). γ) Οι σχετικές έρευνες, στις οποίες βασίζονται τα δύο προηγούμενα συμπεράσματα, έχουν διεξαχθεί με ένα ευρύ φάσμα μεθόδων, δειγμάτων και ειδών ΜΜΕ. δ) Για πολλά άτομα οι αρνητικές επιδράσεις της συνεχούς έκθεσης στη βία των ΜΜΕ κατά την παιδική ηλικία επεκτείνονται και μετά την ενηλικίωση, ακόμη κι αν δεν καταναλώνεται πλέον από τα άτομα η βία των ΜΜΕ. ε) Ακόμη και τα άτομα που κανονικά δεν έχουν αυξημένη επιθετικότητα επηρεάζονται αρνητικά με την έκθεσή τους στη βία των ΜΜΕ, τόσο σε βραχυπρόθεσμες καταστάσεις, όσο και σε μεγάλες χρονικές περιόδους.

Αξιολογώντας αθροιστικά τα πορίσματα των ερευνών και τις θεωρίες περί των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας, θα μπορούσε να λεχθεί ότι αυτές οι επιδράσεις δεν είναι μονοσήμαντες, αλλά μπορούν να αποκωδικοποιούνται με διαφορετικούς τρόπους, γεγονός που μπορεί να επιφέρει διαφορετικές αλλαγές στη συμπεριφορά και τις αντιλήψεις των μικρών τηλεθεατών. Η μορφή των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το μορφωτικό επίπεδο του δέκτη, τη ψυχοκοινωνική του συγκρότηση, την προδιάθεσή του, τις προγενέστερες εμπειρίες του κ.λπ..

Συνεπώς, τα παιδιά που δεν έχουν εμπειρίες, είναι πιο ευάλωτα στις επιδράσεις από τα μηνύματα που εκπέμπονται από τις τηλεοπτικές σκηνές βίας.

Εξαιτίας της ύπαρξης αρνητικών επιδράσεων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αναδεικνύεται από το σύνολο των επιστημονικών ερευνών η ανάγκη για «προστασία των

ανηλίκων» από τις επιδράσεις της τηλεοπτικής βίας (Χρύσανθος, 2009: 166; Anderson et al, 2003; Buckingham, 1998; Comstock, 1978; Guerra, 1990; Josephson, 1995; Livingstone, 1996 κ.ά.).

Αυτός άλλωστε είναι και ο στόχος του Νομοθέτη και της Αρχής: να προστατεύσουν τους ανηλίκους από τις ακατάλληλες σκηνές βίας που ενδεχομένως να τους επηρεάσουν αρνητικά. Εξάλλου, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν σχετικά ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια και οπωσδήποτε μετάδοση σκηνής δολοφονίας και άλλων σκηνών βίας καθιστούν το πρόγραμμα ακατάλληλο. Η Αρχή δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας.

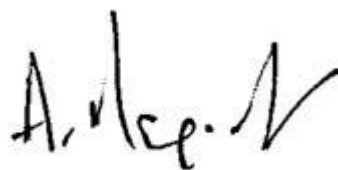
Τέλος, έχοντας ως δεδομένο ότι οι επίδικες σκηνές ήταν ακατάλληλες για μετάδοση εντός της οικογενειακής ζώνης, τότε ο οργανισμός όχι μόνο όφειλε να εξασφαλίσει ότι αυτές θα μεταδίδονταν εκτός της οικογενειακής ζώνης αλλά, θα έπρεπε να προνοήσει και για την ορθή σήμανση. Η σήμανση (12) με την οποία κατηγοριοποίησε το επίδικο πρόγραμμα ο οργανισμός, ήταν ακατάλληλη και δεν προετοίμαζε τον τηλεθεατή για το πραγματικό περιεχόμενο του προγράμματος. Ως εκ τούτου, η Αρχή απορρίπτει τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι χρησιμοποιεί πάντοτε, όπως ισχυρίζεται, τις κατάλληλες σημάσεις. Αντίθετα, η Αρχή θεωρεί ότι στην περίπτωση αυτή, ο οργανισμός χρησιμοποίησε λανθασμένη σήμανση.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του του άρθρου **29(2) (υποστοιχείο 1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των κανονισμών **21(5) (υποστοιχείο 2)** , **22(1) (υποστοιχείο 3)** και **22(2) (υποστοιχείο 4)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κύρωσης μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Χ.Π.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 2/2014(2))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΜΕΓΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 4 Ιουνίου, 2014

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Χρυσουγής Αργυρού, Τίτου Κολότα και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **2 Απριλίου 2014**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του άρθρου **29(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των κανονισμών **21(5), 22(1) και 22(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει τα εξής:

29.-(2) *Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές.*

Οι πιο πάνω κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

22.-(1) *Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-*

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- vi. (Κ) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·*
- vii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·*
- viii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·*
- ix. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών·*
- x. (Α) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.*

22(2) *Τα προγράμματα που υπάγονται στην κατηγορία (15) και (18), μπορούν να προβάλλονται μόνο εκτός της οικογενειακής ζώνης.*

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **29.4.2014** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

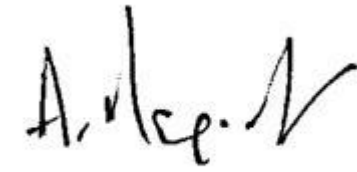
— Ο οργανισμός, υπέβαλε τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, με επιστολή του Δικηγόρου του κ. Κώστα Κατσαρού, ημερομ 13.5.14.(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)

Η Αρχή αποδέχεται την απολογία του οργανισμού, όπως αυτή εκφράζεται στην πιο πάνω επιστολή του. Ωστόσο αναμένεται από τον οργανισμό στο μέλλον, να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός κατά την περίοδο των σχολικών αργιών και να συντονίζει καλύτερα το σχετικό προγραμματισμό του.

Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τον περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) «οικογενειακή ζώνη» σημαίνει τη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας προβάλλονται προγράμματα σε μη κωδικοποιημένη μορφή, κατάλληλα και για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών. Η ζώνη αρχίζει στις 5.30 και λήγει στις 21.00 για τις νύκτες που ακολουθούνται από εργάσιμες μέρες και στις 22.00 για τις νύκτες που ακολουθούνται από τις μη εργάσιμες μέρες του Σαββάτου, της Κυριακής, των εορτών και των σχολικών αργιών, όπως αυτές καθορίζονται στους εκάστοτε ισχύοντες περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμούς.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών παραστάσεων του οργανισμού (συμπεριλαμβανομένης της απολογίας του), οι οποίες εκφράστηκαν μέσω του δικηγόρου του, καθώς επίσης και την όλη συμπεριφορά του οργανισμού ως προς τη διάπραξη παρόμοιας φύσεως παραβάσεων, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό την κύρωση της **ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ** για τις παραβάσεις που έγιναν στις **2.1.2014.**

Η Αρχή, επισύρει την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια σε περίπτωση διάπραξης παρόμοιας φύσεως παραβάσεων από τον οργανισμό στο μέλλον.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Petridis'.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Χ.Π.